

U ontvangt niet vaak e-mail van info@raadsleden.nl. [Meer informatie over waarom dit belangrijk is](#)

Geacht raadslid,

De Directie Coördinatie Algoritmes (DCA) van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) vraagt uw input betreffende democratische controle op de ontwikkeling en inzet van algoritmes en AI in gemeentes. Dat doen ze voor de volgende editie van de Rapportage AI- en algoritmerisico's Nederland (RAN). Daarin besteden ze uitgebreid aandacht aan het genoemde thema. Ze publiceren de RAN in juni. De RAN is een belangrijk onderdeel van een van de hoofdactiviteiten van AP: **het signaleren en analyseren van risico's van AI- en algoritmegebruik in Nederland**. Eerdere edities vindt u op [de website](#).

De input van raadsleden levert een belangrijke bijdrage aan de RAN. Raadsleden spelen immers een sleutelrol in het controleren van de lokale uitvoerende macht, de gemeente; ook waar het gaat om AI- en algoritmegebruik. Daarom vragen wij u en uw mederaadsleden van andere gemeentes om input. AP zet ook een enquête uit bij andere gemeentelijke instituties, zoals rekenkamers en ombudspersonen. Ook als u weinig van de materie weet is dat nuttige informatie.

De afgelopen jaren heeft een aantal impactvolle incidenten plaatsgevonden bij AI- en algoritmegebruik door publieke organisaties. Controle op AI- en algoritmegebruik door publieke organisaties zoals gemeentes is daarom een belangrijk thema. Adequate democratische controle kan incidenten immers aan het licht brengen, helpen voorkomen of de impact ervan verkleinen.

Lever uw input door de bijgevoegde enquête in te vullen en uiterlijk 25 april naar dca@autoriteitpersoonsgegevens.nl retour te zenden.

Wij verwachten dat u daar maximaal 10 minuten voor nodig heeft.

Meer informatie over Autoriteit Persoonsgegevens, de enquête en de RAN vindt u in de meegezonden brief. Voor vragen kunt u contact opnemen met dca@autoriteitpersoonsgegevens.nl (let op: als Nederlandse Vereniging voor Raadsleden faciliteren wij dit onderzoek, maar vragen moeten naar AP, niet naar ons).

Met vriendelijke groet,

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

[@RaadslidNu](#)

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

Haal meer uit je raadswerk

Voor raadsleden die hun kennis en vaardigheden verder willen ontwikkelen is er de digitale Leeromgeving:
<http://leeromgeving.raadsleden.nl/skillsacademy/start>

Nog geen lid?

Word ook lid van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden: <https://www.raadsleden.nl/de-vereniging/lidmaatschap>

Gemeenteraadsleden
(via NVR)

Datum
4 april 2024

Ons kenmerk

Contactpersoon

Onderwerp

Vragenlijst democratische controle algoritmes & AI (raadsleden)

Geacht raadslid,

De Directie Coördinatie Algoritmes van de Autoriteit Persoonsgegevens signaleert, analyseert en rapporteert risico's en effecten van AI en algoritmes wat betreft publieke waarden en grondrechten.

Hierover verschijnt tweemaal per jaar de Rapportage AI & Algoritmerisico's Nederland. Voor de editie voorjaar 2024 verkent de DCA onder andere de democratische controle bij de inzet van AI en algoritmes door publieke organisaties. Om dit onderwerp concreet te maken kijken we naar de wijze waarop hier binnen gemeentes invulling aan wordt gegeven.

Graag willen wij u betrekken in onze verkenning. De bijgevoegde vragenlijst is bedoeld om een beeld krijgen van het handelen, het inzicht en de kennis van gemeentes en organisaties die democratische controle op gemeentes uitoefenen met betrekking tot de ontwikkeling of inzet van AI en algoritmes. Deelname is vrijwillig, de resultaten gebruiken we enkel voor de rapportage en we noemen respondenten niet bij naam.

Ruim een derde van de bekende AI-toepassingen in de publieke dienstverlening vindt plaats bij gemeentes. Dat blijkt uit de [TNO quickscan publieke AI van 2021](#). Gemeentes hebben een groot takenpakket en gebruiken relatief veel AI en algoritmes om dat uit te voeren. Overheden gebruiken AI en algoritmes vaak voor opsporing, inspectie en handhaving, blijkt uit de quickscan.

Adequate democratische controle op AI- en algoritmegebruik door publieke organisaties is erg belangrijk. Recente incidenten en negatieve effecten van de inzet van algoritmes in de publieke dienstverlening leidden tot zorgen over het gebruik van AI en algoritmes door overheden – zeker omtrent de inzet voor opsporing en inspectie en handhaving. Het vertrouwen van burgers in AI en algoritmes in Nederland is bovendien laag, blijkt uit [een rapport van KPMG](#). Een groot deel van de AI-toepassingen uit de quickscan

Datum
15 maart 2024

Ons kenmerk

van TNO betreft gemeentelijke toepassingen. Daarom richt de DCA zich op democratische controle op AI- en algoritmegebruik door gemeentes.

Wij definiëren gemeente, lokale democratische control en AI- en algoritmes als volgt:

- Waar wij gemeente schrijven bedoelen we de uitvoerende macht op lokaal niveau: alles wat onder verantwoordelijkheid van het college van B en W valt. Dus ook gemeentelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties.
- (Het) lokale democratische controle(bestel) vatten we breed op: democratische controle op gemeentes omvat alle organisaties die onderdeel van de 'checks and balances' voor de gemeente zijn. Dat zijn gemeenteraden, gemeentelijke rekenkamers, gemeentelijke ombudspersonen en de (lokale) journalistiek.
- We hanteren geen strikte definitie van AI en algoritmes. Alle huidige vormen van AI bevatten in de kern algoritmes. Algoritmes en AI overlappen daardoor zozeer dat de termen grotendeels inwisselbaar zijn.

Wij versturen u deze brief en de bijgevoegde vragenlijst om relevante informatie en inzichten te verkrijgen.

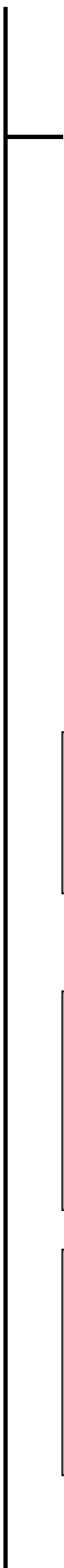
We stellen het op prijs als u de vragenlijst doorneemt, invult en naar ons opstuurt. Wij verwachten dat u daar maximaal een half uur mee bezig bent.

- Stuur uw ingevulde vragenlijst per e-mail naar dca@autoriteitpersoonsgegevens.nl
- Doe dat uiterlijk 25 april
- Vermeld uw naam, functie, de organisatie die u vertegenwoordigt en hoe we u eventueel kunnen bereiken voor verdere correspondentie.

Met vriendelijke groet,

Directeur, Directie Coördinatie Algoritmes
Autoriteit Persoonsgegevens

_____

[

[

_____

_____

_____

l

[

_____

1

Enquête democratische controle op algoritmes & AI (voorjaar 2

*) De inzichten die via deze vragenlijst worden verzameld, worden gebruikt voor een verkenning naar de wijze waarop sprake is van democratische controle op de inzet van AI en algoritmes binnen publieke organisaties zoals gemeentes. De Directie Coördinatie Algoritmes (DCA) van de Autoriteit Persoonsgegevens werkt hieraan ten behoeve van een thematische analyse voor de Rapportage AI & Algoritmerisico's Nederland. Deadline voor beantwoording: 25 april 2024, u kunt het formulier retourneren aan dca@autoriteitpersoonsgegevens.nl. Zie ook de begeleidende brief.

Vragenlijst voor raadsleden

Naam Gemeente

In welke categorie valt de gemeente waarvan u in de gemeenteraad zit?

- ☐ Groot (zoals G5)
- ☐ Middelgroot (zoals G40)
- ☐ Klein

Onderdeel I: inschatting van inzet van algoritmes en AI binnen gemeente

Vraag 1: Op basis van uw beste inschatting, hoeveel algoritmes (inclusief AI) zet de gemeente in?

- ☐ 1 tot 10
- ☐ 10 tot 50
- ☐ 50 tot 100
- ☐ 100 of meer
- ☐ Niet te schatten

Vraag 2: Hoe zeker bent u van de inschatting over het aantal algoritmes en AI?

- ☐ Heel zeker
- ☐ Redelijk zeker
- ☐ Onzeker
- ☐ Heel onzeker
- ☐ Geen uitspraak

Vraag 3: Kunt u enkele voorbeelden noemen van (in het oog springende) algoritmes en AI-systemen die worden gebruikt door uw gemeente?

Onderdeel II: Informatiedeling over algoritmes en AI binnen de gemeente

---

Vraag 4: Wordt in de gemeenteraad op regelmatige basis gesproken over de inzet van algoritmes en AI?

- ☐ Ja, het is primair het college dat de inzet/evaluatie van algoritmes en AI voorlegt aan de raad
  - ☐ Ja, het is primair de raad die wenst te spreken over de inzet/evaluatie van algoritmes en AI
  - ☐ Ja, zowel raad als college agenderen dit onderwerpen pro-actief voor bespreking
  - ☐ Nee, het onderwerp algoritmes en AI komt eigenlijk niet aan de orde in de gemeenteraad
-

Vraag 5: Raadpleegt u een algoritmeregister in uw controlerende taak?

- ☐ Ja, primair een lokaal algoritmeregister of ander overzicht
  - ☐ Ja, primair het landelijk algoritmeregister
  - ☐ Nee, dit is tot op heden aan de orde geweest
-

Vraag 6: In hoeverre is de gemeenteraad volgens u in staat om de inzet van algoritmes en AI binnen de gemeente goed te controleren?

- ☐ Goed
  - ☐ Voldoende
  - ☐ Enigszins voldoende
  - ☐ Onvoldoende
  - ☐ Geen uitspraak
-

Toelichting op vraag 6

Vraag 7: Waaraan ontbreekt het in de controle op de inzet van algoritmes en AI? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Onvoldoende financiële middelen en/of tijd
- ☐ Onvoldoende AI en algoritme kennis
- ☐ Onvoldoende transparantie
- ☐ Rol AI en algoritmes niet bekend
- ☐ Onvoldoende prioritering
- ☐ Anders

Onderdeel III: Het controleren van de inzet van algoritmes en AI

Vraag 8: Heeft u in het afgelopen jaar vragen gesteld over de inzet van algoritmes en AI?

- ☐ Ja
☐ Nee
-

Eventuele toelichting bij het antwoord op vraag 8

Vraag 9: Indien u algoritmes en AI-systemen meeneemt in uw werkzaamheden: Werkt u samen met andere organisaties om kennis te delen of uw taak uit te voeren? Denk hierbij bijvoorbeeld aan organisaties zoals rekenkamers, ombudsorganisaties of journalistieke organisaties.

Vraag 10: Op welke wijze betreft de gemeente de gemeenteraad en burgers bij afwegingen rondom de ontwikkeling van algoritmes en AI ?

Vraag 11: Heeft u als raadslid behoefte aan kaders of regels om te volgen bij het controleren van de inzet van algoritmes en AI binnen de gemeentelijk organisaties?

- ☐ Ja, de behoefte is zeer groot
☐ Ja, het zou helpen
☐ Het is niet nodig
☐ Nadere kadere of regels werken averechts
☐ Geen antwoord
-

Vraag 12: Heeft u nog overige opmerkingen of relevante informatie?

Bedankt voor uw deelname!

De resultaten van deze survey worden verwerkt ten behoeve van de derde Rapportage AI & Algoritmerisico's Nederland. Persoonsgegevens gerelateerd aan het versturen, ontvangen en verwerken van de survey worden direct na verwerking verwijderd. Voor vragen over deze survey of de verwerking ervan kunt u contact opnemen met de genoemde contactpersoon. Verdere informatie over het privacybeleid van de AP vindt u op de website van de AP.

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

024)*

